

Instytut Pamięci Narodowej - Łódź

<https://lodz.ipn.gov.pl/pl6/aktualnosci/41805,IPN-na-VII-Powszechnym-Zjeździe-Archiwistów-Polskich-Kielce-20-21-wrzesnia-2017.html>
17.04.2024, 03:55

IPN na VII Powszechnym Zjeździe Archiwistów Polskich - Kielce, 20-21 września 2017

W dniach 20-21 września 2017 r. na terenie kampusu Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach odbył się VII Powszechny Zjazd Archiwistów Polskich pod hasłem „Archiwistyka bez granic”.

Zjazdy archiwistów odbywają się od 1986 r., co 5 lat. Gromadzą archiwistów, historyków, przedstawicieli świata kultury i nauki, środowiska akademickiego, instytucji kościelnych, a także pasjonatów archiwistyki i historii.

Wśród prelegentów pojawili się reprezentanci Instytutu Pamięci Narodowej. Drugiego dnia obrad, 21 września w części obrad plenarnych **Marzena Kruk**, dyrektor Archiwum IPN, wygłosiła referat ***Powstanie i działalność europejskiej Sieci Instytucji Archiwalnych zajmujących się Aktami Tajnych Służb.***

Skrót: 16 grudnia 2008 r. w Berlinie przedstawiciele Federalnego Urzędu ds. Dokumentów Służby Bezpieczeństwa byłej NRD, Komisji ds. Odtajniania Dokumentów oraz Ujawniania Powiązań z byłymi Organami Bezpieczeństwa Państwa i Wywiadu Bułgarii, Instytutu Badania Reżimów Totalitarnych i Archiwum Służb Bezpieczeństwa z Czech, Krajowej Rady ds. Badania Archiwum Securitate z Rumunii, Instytutu Pamięci Narodu ze Słowacji, Archiwum Historycznego Węgierskich Służb Bezpieczeństwa Narodowego z Węgier oraz

Instytutu Pamięi Narodowej – KŚZpNP podpisali dokument założycielski powołujący Europejską Sieć Instytucji Archiwalnych Zajmujących się Aktami Tajnych Służb. W dokumencie założycielskim stwierdzono, iż powodem powołania Sieci jest dostrzeżenie konieczności wzmocnienia współpracy i wspierania podejmowanych działań. Impulsem do powołania Sieci były dyrektywy Rady Europy z 1996 i 2006 r., które „podkreślały znaczenie ścigania przestępstw reżimów komunistycznych, informowania społeczeństwa o tych przestępstwach oraz otwarcia archiwów”. W przyszłym roku minie 10 lat od zapoczątkowania tej cennej inicjatywy. W wystąpieniu zostaną przybliżone cele oraz sposoby działania zarówno Sieci, jak i poszczególnych instytucji ją tworzących. Wspólnym zadaniem wszystkich instytutów pamięci tworzących Sieć jest doprowadzenie do zintensyfikowania w poszczególnych państwach procesu rozliczania z komunistyczną przeszłością.

Przedstawiciele Oddziałowego Archiwum IPN w Łodzi poprowadzili tego samego dnia obrady panelu „Problemy sensytywności informacji z zasobów archiwów wyodrębnionych”, w trakcie którego zaprezentowali wystąpienia:

dr Jerzy Bednarek, *Problemy sensytywności zasobu archiwalnego Instytutu Pamięi Narodowej*

Skrót: Od samego początku działalności Instytutu Pamięi Narodowej, największe emocje budził gromadzony w nim zasób archiwalny. Po raz pierwszy bowiem po obaleniu komunistycznej dyktatury w Polsce, z mocy prawa ujawnione zostały na masową skalę tajne i nieznane wcześniej archiwalia cywilnych i wojskowych organów bezpieczeństwa „ludowej” Polski. Bez wątpienia specyfika materiałów wytworzonych przez komunistyczne służby specjalne jest związana z ich sensytywnością – skalą szczególnie wrażliwego charakteru informacji, jakie można w nich znaleźć. Chodzi w tym przypadku zarówno o formalną niejawność części przejętego zasobu i wynikające z tego przez kilka lat powikłania

proceduralne dla archiwum Instytutu, jak i o problemy związane z danymi osobowymi wrażliwymi, które w radykalnie większym niż gdzie indziej stopniu zawierają archiwalia komunistycznego aparatu represji. Okoliczności te wpływają na swoistą wyjątkowość archiwum Instytutu i kształtują jego odrębność w porównaniu do reszty państwowego zasobu. Z takiej właśnie perspektywy warto zadać pytanie, jaki jest realny wpływ sensytywności zasobu archiwalnego Instytutu na obywatelskie prawo dostępu do informacji z przeszłości zgromadzonych przez Instytut? Czy jest sposób na pogodzenie coraz większej otwartości zbiorów archiwalnych z prawem do ochrony prywatności osób, których te archiwalia dotyczą?

dr Paweł Perzyna (moderator), *Dostępność zasobu Archiwum IPN w kontekście ochrony danych osobowych*

Skrót: Dla każdego użytkownika zasobu archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej najważniejszym celem jest szybkie dotarcie, po wykorzystaniu dostępnych pomocy archiwalnych, do interesujących go informacji zawartych w aktach, a następnie szybkie ich udostępnienie. I właśnie w tym momencie pojawia się konflikt dwóch przeciwstawnych praw i wolności: prawa do zaspokojenia informacyjnych potrzeb obywatela z konstytucyjną ochroną dóbr osobistych, a w szczególności godności, prywatności, czci i dobrego imienia. Przed takimi dylematami stanął od momentu powstania IPN. Udostępnianie akt osobom pokrzywdzonym oraz w celu prowadzenia badań naukowych, anonimizacja danych, możliwość zastrzegania danych osobowych, w tym danych wrażliwych zebranych w toku czynności operacyjno-rozpoznawczych organów bezpieczeństwa państwa, spór z Głównym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych o granice dostępu do pomocy archiwalnych, pozorne zwolnienie Instytutu w 2007 r. ze stosowania przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, publikacja dwóch internetowych wersji inwentarza archiwalnego IPN: pełnej i pozbawionej istotnych elementów opisu. Wszystkie wymienione wydarzenia są kamieniami milowymi na drodze osławiania archiwum z potrzebami ochrony danych osobowych przy jednoczesnym rozszerzaniu dostępu do zasobu archiwalnego IPN.

Pełen program zjazdu dostępny jest [na stronie Stowarzyszenia Archiwistów Polskich](#).

Ponadto, **Krzysztof Kolasa**, pracownik Oddziałowego Archiwum IPN w Łodzi, reprezentuje łódzkie środowisko archiwistów na XV Krajowym Zjeździe Delegatów Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, który odbywa się w Kielcach w dniach 22- 23 września 2017 r.